

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

Sayı/Issue 9 (Aralık/December 2022), s. 603-616.
Geliş Tarihi-Received: 29.11.2022
Kabul Tarihi-Accepted: 16.12.2022
Araştırma Makalesi-Research Article
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1211971

Türkçenin Komşu Dillerinden Makedoncanın Coğrafyası

Geography of Macedonian Language, One of the Neighboring Languages of Turkish

Alpay İĞCİ*
Raziye Aysenur YALÇIN*

Öz

Türkçenin Balkan coğrafyasındaki komşularından biri Makedoncadır. Balkanlar içinde Türkçe ile Makedoncanın beraber yaşayıp etkileşimde olduğu bir saha söz konusudur. Slav dillerinin güney kısmında yer alan Makedonların ana dili olan Makedoncanın dil coğrafyasında Balkanlar yer alır. Dilin adı Türkçede "Makedonca" veya "Makedon dili" olarak kullanılır. Bunla ilgili olarak kullanılan "Makedon" ve "Makedonyalı" sözlerinin kapsamaları farklıdır ve bu farklı kapsamlarına dikkat edilerek kullanılmaları önemlidir. En büyük nüfus Kuzey Makedonya devletindedir. Bu devlet çevresindeki bazı devletlerde de Makedon dilinin konuşurları vardır. Kuzey Makedonya'dan sonraki en büyük Makedon nüfusu Sırbistan'da yaşamaktadır. Bu ülkelerin ardından daha düşük nüfus rakamlarına sahip ülkeler görülür. Makedoncanın Balkan sahasında birkaç devletteki konuşurlarıyla sıralanabilen coğrafyasında milyonun üzerinde bir toplam nüfusu vardır. Anılan yerler içinden Makedoncanın asıl dil sahasında Kuzey Makedonya, Arnavutluk, Bulgaristan ve Yunanistan devletlerinin bazı bölümlerinin yer aldığı söylenebilir. Bu coğrafi saha dışında, yakın yıllarda yapılan göçlerle bugün Avustralya, Almanya, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri gibi birçok kıtadaki çeşitli ülkelerde de Makedon nüfusu yaşamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Makedonca, etkileşim, Kuzey Makedonya, dil coğrafyası, Balkan dilleri.

Abstract

One of the neighbors of Turkish in the Balkan geography is Macedonian language. There is a field in the Balkans where Turkish and Macedonian live and interact. The language geography of Macedonian, which is the mother tongue of the Macedonians in the southern part of the Slavic languages, takes place in the Balkans. In Turkish name of the language is used as "Makedonca" or "Makedon dili". The meanings of the words "Makedon" (Macedonian) and "Makedonyalı" (from Macedonia) used in this regard are different, and it is important to use them by paying attention to these different scopes. The largest population is in the state of North Macedonia. There are also speakers of the Macedonian language in some states around this state. The largest Macedonian population after North Macedonia lives in Serbia. These countries are followed by countries with lower population figures. Macedonian language has a total population of over a million in its geography, which can be listed with its

* Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, Uşak/Türkiye, e-posta: alpayigci@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8014-9758.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı, Uşak/Türkiye, e-posta: raziyeaysenurozaydin@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3573-224X.

speakers in several states in the Balkan area. Among the places mentioned, it can be said that the main language area of Macedonian language is some parts of states like North Macedonia, Albania, Bulgaria and Greece. Apart from this geographical area, Macedonian population lives in various countries in many continents such as Australia, Germany, Italy, and the United States of America, due to recent migrations.

Keywords: Macedonian language, interaction, North Macedonia, language geography, Balkan languages.

Giriş

Türkler tarihin çok eski dönemlerinden beri başta Avrupa ve Asya kıtası olmak üzere milyonlarca kilometre kare genişlikteki coğrafyalarda yaşayagelmışlerdir. Kıtaların geniş topraklarında farklı coğrafi şartlarda edebî dilin yanında birbirinden görece farklı Türk ağızları da konuşulmuştur. Anılan geniş coğrafyada Türkçe bir yandan kendi ağızlarının birbiriyle olan etkileşimini ve beraberliğini yaşarken öte yandan çevredeki dillerle de etkileşimde olmuştur. Böylelikle Türk dili geniş bir coğrafyaya yayılmış ve birçok dil ile komşuluk yapmıştır. Bu komşu dillerden Balkan coğrafyasında yer alanlarından biri Makedoncadır.

Bugün Türkçenin Balkan coğrafyası içinde Makedonca ile etkileşimde olduğu, beraber yaşadığı bir saha vardır. Söz konusu sahada Makedonca veya Makedon dili, Türkçe dışında bazı dillerle de etkileşimdedir. Çalışmanın ilerideki bölümlerinde Makedonlar ve Makedoncayla ilgili devletler ve o devletlerdeki yerleşim alanlarının sayılmasıyla Makedoncanın coğrafyası görünebilecektir. Resmî sayım sonuçlarıyla beliren bu coğrafya içinde Makedoncanın Türkçe ile kesişim bölgesi ortaya çıkacağı gibi, Makedoncanın diğer dillerle olan etkileşimleri de düşünülebilecektir. Bu çalışmada devlet istatistik kurumlarınca yapılan sayımın yayımlanan sonuçları değerlendirilmiştir. İlgili ülkenin resmî verilerinde görünen durumla ülkedeki gerçek nüfus durumu arasında fark varsa bu konu bir çalışmada ele alınabilir.

Makedonca'yı ana dili olarak konuşanlara "Makedon" denilmektedir. XXI. yüzyılda en büyük Makedon nüfusu Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde yaşamaktadır. Kuzey Makedonya'da Makedonlar dışındaki milliyetlere mensup insanlar da asli öge olarak yaşamaktadır. "Makedon" etnoniminin dışında, "Makedonyalı" sözü bugün Makedon sözüyle beraber Türk, Arnavut etnonimlerini de içerebilen bir geniş kapsama sahiptir. Anılan "Makedonyalı" sözü tarihî bağlamda antik devleti de içerebilir. Çağdaş dönemde "Makedonyalı" veya son yılların siyasi gelişmesiyle kullanıma giren "Kuzey Makedonyalı" sözleri birden fazla etnik grubu kapsayan sözlerdir. Herhangi bir etnik grubu belirtmekten daha çok, ülke vatandaşları için kullanılabilir bir sözdür. Bu sebeplerle "Makedon" ve "Makedonyalı" sözlerinin farklı olan kapsamlarına dikkat edilerek kullanılmaları önemlidir. Ayrıca, Makedonya'da yaşayan veya burayla memleket bağı olan Makedonya Türkleri yerine kısaltmamış gibi Makedon demek uygunsuz bir kullanım ve kavram kargaşası örneği olarak verilebilir.

Bu makale Türkçenin etkileşimde olduğu komşu dillerden Makedonca konusunda Türkçe literatürdeki bilgilere katkı sunmayı, onun çağdaş coğrafyasını anlatmayı, bu dile dair genel bilgileri derlemeyi amaçlamıştır. Söz konusu amaçlarla Makedoncanın Türkçe literatürdeki verilerine katkı sağlanabilir. Ayrıca, Türkiye Türkçesi coğrafyasının bir parçasında bulunan Makedonca ile yaşanan etkileşime yönelik yapılacak çeşitli çalışmalara malzeme oluşturmak da amaç kapsamındadır. Makedoncaya dair genel bilgiler ve işlenebilen en yeni verilerle elde edilen dil coğrafyası Türkçe dışındaki diller için de malzeme olabilir.

Sınıflandırma

Makedon dili ya da Makedonca, Hint-Avrupa dil ailesinin içinde, Slav dillerinin güney kısmında yer almaktadır. Slavca dâhilinde Güney Slavca içindeki Doğu alt bölgesinde konumlandırılır.

Makedoncanın ISO 639-1 kodu “mk”, ISO 639-2 kodu “mac” (B), “mkd” (T) ve ISO 639-3 kodu “mkd” şeklindedir. ISO kaydındaki İngilizce adı *Macedonian*, Fransızcası *macédonien*, Almancası *Makedonisch* olarak kayıtlıdır (ISO 639 Language Codes).

Alfabe

İlk Slav alfabesi olan Glagolitik (veya Glagol alfabesi), Makedonya bölgesinde de kullanılmıştır. X. yüzyılın sonlarına doğru Kiril alfabesi de kullanılmaya başlanmıştır (Конески, 2021, s. 19). XIX. yüzyıla kadar Kilise Slavcasının Kiril alfabesinin çeşitli varyantlarıyla yazılmıştır. XIX. ve XX. yüzyıllarda Makedon dil sahasının güney yarısında Yunan harfleri kullanılmıştır. Makedoncanın kodlamasına kadar, XIX. ve XX. yüzyılda folklorik, sanatsal ve sosyo-politik metinlerin kaydı Bulgar ve Sırp dillerinin grafikleri kullanılarak da gerçekleştirilmiştir (Усикова, 2017, s. 118).

Çağdaş Makedon alfabesi 1945 yılında kabul edilmiştir. Makedoncanın alfabesi ve imlası için toplanan dil komisyonu 3 Mayıs 1945’te son kararını oluşturmuştur. Aynı gün Makedonya federal hükümeti, alfabeyi kabul edip yasalaştırmak üzere toplanmış, kabul metni 5 Mayıs günü “Nova Makedoniya” (*Yeni Makedonya*) gazetesinde yayımlanmıştır. Makedon edebî dili 31 sestem oluşan sisteme sahiptir. Alfabede bu 31 sesin her biri için ayrı bir işaret (harf) vardır (Конески, 2021, s. 56, 79).

Makedon alfabesinin harfleri alfabetik sırayla aşağıda verilmiştir. Onların yan sütununda Türk alfabesinde o harfin dengi verilmiş, bazıları için de yaklaşık ses veya harf karşılığı belirtilmiştir.

Harf	Türk alfabesindeki dengi veya yakını
А а	A a
Б б	B b
В в	V v
Г г	G g
Д д	D d
Ѓ ѓ	G g harfine yakın; /gy/
Е е	E e
Ж ж	J j
З з	Z z
С с	/c/-/z/ arası telaffuza yakın; /dz/
И и	İ i
Ј ј	Y y
К к	K k
Л л	L l
Љ љ	/ly/ telaffuzuna yakın
М м	M m
Н н	N n

Њ њ	/ny/ telaffuzuna yakın
О о	O o
П п	P p
Р р	R r
С с	S s
Т т	T t
Ќ ќ	K k harfine yakın; /ky/
У у	U u
Ф ф	F f
Х х	H h
Ц ц	/ts/ telaffuzuna yakın
Ч ч	Ç ç
Џ џ	C c
Ш ш	Ş ş

Makedoncanın Kiril esaslı alfabesi aslidir. Makedoncanın imlasında, resmî ve genel kullanımdadır. Latin alfabesi temelli yazılışta veya onun transkripsiyonunda Makedonca genel olarak diğer bazı Güney Slav dillerinde de kullanılan Gaj alfabesinin işaretleriyle yazılagelmiştir (“штo” / “što”, “Кичево” / “Kičevo” gibi). Son zamanlarda, Makedoncanın uluslararası kullanımında İngilizcenin imlasına daha yakın bir transkripsiyon da kullanılmaya başlanmıştır (“штo” / “shto”, “Кичево” / “Kichevo” gibi). Uluslararası transkripsiyona günlük yaşamdan bir örnek Google Haritalar’da Kuzey Makedonya yer adlarının Makedonca imlasında görülebilir. Yine, Makedonya devlet istatistik ofisinin İngilizce internet sayfasında da “Chardaklija”, “Tri Cheshmi” gibi yer adı imlalarında bu transkripsiyon gözlenebilir (Municipality of Shtip).

Makedon alfabesinde beş ünlü harf vardır: A a, E e, И и, O o, У у. Geri kalan harfler ünsüzdür. Bunun yanında, “P p” (R r) ünsüzüne sahip bazı sözlerde bu harfin yanında bir /l/ telaffuzu görülür (“држава” /dırjava/ gibi). Ünsüzlerden “S s”, edebî Makedon dilinde birkaç sözle sınırlı kullanımı olan harftir. Makedoncanın okunuşu genel olarak fonetiktir. Türkiye Türkçesinin okunuşuna benzer bir okunuşa sahiptir (човек /çovek/ “insan”, свет /svet/ “dünya”, kajmak /kaymak/ “kaymak” gibi).

Bugünkü Coğrafya ve Nüfus

Makedoncanın en büyük nüfus tarafından konuşulduğu ülke Kuzey Makedonya Cumhuriyeti’dir. Denize kıyısı olmayan Kuzey Makedonya bir Balkan ülkesidir. Kuzey Makedonya, güneyden Yunanistan, doğudan Bulgaristan, batıdan Arnavutluk, kuzeyden Kosova ve Sırbistan ile komşudur. Ülke yüzölçümü 25.713 km²’dir. Başkenti ve en büyük kenti Üsküp’tür. Nüfus kalabalığına göre Üsküp’ten (Скопје) sonra Kalkandelen (Тетово), Manastır (Битола), Kumanova (Куманово), Pirlepe (Прилеп), Ohri (Охрид), İştip (Штип) gibi merkezler yer alır.

Ülkenin kuzeybatısında Şar Dağları vardır ve büyük oranda Kuzey Makedonya ile Kosova sınırı boyunca uzanır. Güneybatıda Pelister tepesiyle Baba Dağı yer alır. Bu kesimde yer alan Ohri Gölü, deniz turizmi için önemli ve cazip bir alternatiftir. Bu gölün hemen güneydoğusunda Prespa Gölü de benzer karakterdedir. Güneydoğu sınırındaki Doyran Gölü de ülkenin Yunanistan ile paylaştığı diğer gölüdür. Şar Dağları eteklerinde doğan Vardar Nehri ülkenin ortası boyunca akıp Yunanistan kıyılarında Ege Denizi’ne

karışır. Meşhur Vardar'ın etrafındaki Vardar Ovası coğrafi güzelliğinin yanında önemli bir tarım havzasını oluşturur.

Kuzey Makedonya'da yapılan 2021 nüfus sayımına göre ülke 1.836.713 kişilik bir nüfusa sahiptir. Resmî rakamlara göre 1.073.299 kişilik nüfusu olan Makedonlardan sonra nüfusun etnik dağılımını Arnavutlar, Türkler, Romlar, Sırp, Boşnaklar ve Ulahlar oluşturur (MK Попис 2021, s. 11, 32). Kuzey Makedonya içinde resmî ve genel iletişim dili yaygınlıkla Makedoncadır. İdari dağılım bakımından Makedon konuşur sayısının yüksek olduğu belediyelerin yanında (Berova, Kratova gibi), az konuşura sahip belediyeler de (Plasniça, Vrapçište gibi) vardır. Kuzey Makedonya'da Arnavutça, Türkçe, Sırpça ve Boşnakça da konuşulmaktadır. 2022 yılı itibarıyla ülkede Arnavutçanın hem genel hem belediyeler düzeyinde, Türkçenin belediyeler düzeyinde resmîyeti vardır.

Makedonca, Kuzey Makedonya dışında Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Karadağ, Romanya, Sırbistan, Slovenya ve Yunanistan'da konuşulmaktadır. Bu ülkelerdeki Makedon nüfusu veya Makedonca konuşan nüfus sayısı için ilgili devlette yapılmış ve tamamlanan son nüfus sayımı kullanılmıştır. Burada devletlerin resmî sayım yayınlarında farklar vardır. Bazı yayınlarda daha ayrıntılı bilgiler varken bazıları genel bilgilere sahiptir. Yine bazı sayım kitapçıklarında 1 veya 2 kişilik nüfusa sahip yerlerde tam sayı verilmeyip sadece işaretleme yapılmıştır. O sebeple bu makalede de öyle yerler geçtiğinde sadece o yerin adı verilmekle yetinilmiştir.

Arnavutluk'taki Makedonca konuşurlarının büyük kısmı Şar Dağları batısında ve Görice ilinin Kuzey Makedonya ve Yunanistan sınırlarına yakın (Ohri ve Prespa gölleri çevresi) kesiminde bulunurlar. 2011 yılı Arnavutluk nüfus sayımı sonuçlarına göre ülkedeki Makedon nüfusu 5.512 olarak verilmiştir. Ana dili Makedonca olanların sayısı ise 4.443 şeklindedir (Censusi 2011, s. 71, 72). Aynı 2011 sayım sonuçlarında iller bazında Arnavutluk'taki Makedon nüfusu çoktan aza doğru şu şekildedir: Görice 3.922 (Censusi 2011 Korçë, s. 39), Kuks 725 (Censusi 2011 Kukës, s. 39), Draç 189 (Censusi 2011 Durrës, s. 39), Elbasan 94 (Censusi 2011 Elbasan, s. 39), Debre 19 (Censusi 2011 Dibër, s. 39), Fier 18 (Censusi 2011 Fier, s. 39), Berat 13 (Censusi 2011 Berat, s. 39), Leş 9 (Censusi 2011 Lezhë, s. 39), İşkodra 2 (Censusi 2011 Shkodër, s. 39).

Bosna-Hersek'te son nüfus sayımı 2013 yılında yapılmıştır. Anılan 2013 nüfus sayımına göre 738 kişi Makedon olarak kayıtlanmıştır (BH Popis, 2013, s. 27).¹ Bu toplam nüfusun yerleşim yerlerine göre çoktan aza dağılımı şöyledir: Banya Luka (*Banja Luka*) 126, Prnjavor 78, Novi Grad/Saraybosna 43, Yeni Saraybosna (*Novo Sarajevo*)/Saraybosna 39, Tuzla 38, Centar/Saraybosna 34, Brčko 24, Zenica 21, Mostar 18, Bijeljina 14, Kozarska Dubica 13, Okolica 12, Trebinje (*Trebinje*) 9, Ilıca (*Ilidža*)/Saraybosna 8, Brod 8, Prijedor 8, Bihaç 7, Visoko 7, Stari Grad/Saraybosna 7, Doboy (*Doboj*) 7, Doğu Yeni Saraybosna (*Istočno Novo Sarajevo*) 7, Čapljina 5, Čelinac 5, Miljevina 5, Doğu Ilıca (*Istočna Ilidža*) 5, Laktaşi 5, Lastva 5, Bugojno 4, Crnjelovo Gornje 4, Puçile 4, Suho Polje 4, Zvornik 4, Lukavac 3, Kakanj 3, Novi Travnik 3, Travnik 3, Vogošća 3, Livno 3, Podnovlje 3, Gradiška 3, Jablan 3, Jablanica 3, Pale 3, Ratkovac 3, Gračanica 2, Lukavica 2, Gradačac 2, Goražde 2, Bijakovići 2, Konjic 2, Foča 2, Gacko 2, Kostajnica 2, Slatina 2, Trn 2, Modriča 2, Novi Grad 2, Saničani 2, Šamac 2, Bosanska Krupa 1, Bosanski Petrovac 1, Orčeva Luka 1, Vrnograç 1, Bok 1, Orašje 1, Oštra Luka 1, Banovići 1, Hrgovi Donji 1, Lisovići 1, Srebrenik 1, Tinja Gornja 1, Hudeç 1, Morançani 1, Breza 1, Vijesolići 1, Maglaj 1, Vareš 1, Vukovine

¹ Bu nüfus sayımının etnik aidiyet bölümünde "Makedon" (*Makedonac/Makedonka*) ibaresinin dışında, Makedon etnonimiyle ilgili "Makedon kökenli Bosnalı" (*Bosanc makedonskog porijekla / Bosanka makedonskog porijekla*), "Makedon Sırp" (*Makedonac Srbin / Makedonka Srkinja*), "Makedon Boşnak" (*Makedonac Bošnjak / Makedonka Bošnjakinja*) gibi başka etnik aidiyetler de belirtilmiştir. 1 kişilik temsil olan bu keyfî tarifler kapsam dışında tutulmuştur.

1, Zavidovići 1, Gornji Vakuf-Uskoplje 1, Kreševo 1, Stojčići 1, Grahovik 1, Pokrajčići 1, Slimena 1, Vitez 1, Gorica 1, Hotanj 1, Tasovčići 1, Hodbina 1, Potoci 1, Rodoč 1, Radešine 1, Hadžići 1, Pazarić 1, Kobilja Glava 1, Drvar 1, Čuklić 1, Žabljak 1, Bočac 1, Kuljani 1, Šargovac 1, Zalužani 1, Crnjelovo Donje 1, Dazdarevo 1, Dvorovi 1, Glavičice 1, Bratunac 1, Zborište 1, Grabovac 1, Opsječko 1, Boljanić 1, Miljkovac 1, Stanari 1, Striježevica 1, Nova Topola 1, Imljani 1, Kneževo 1, Grdanovac 1, Koturovi 1, Drugovići 1, Jakupovci 1, Maglajani 1, Mahovljani 1, Lopare 1, Đurđevići 1, Mišići 1, Podgora 1, Pomol 1, Vranjak 1, Mrkonjić Grad 1, Trgovište 1, Podgrab 1, Kakmuž 1, Donji Orlovci 1, Gornji Jelovac 1, Kozaruša 1, Ljublja 1, Maćino Brdo 1, Rogatica 1, Pediše 1, Gornji Srđevići 1, Inađol 1, Donji Hasić 1, Gornji Hasić 1, Sokolac 1, Banja Vručica 1, Gornji Teslić 1, Višegrad 1, Vukosavlje 1, Jakeš 1, Karakaj 1, Gornji Zvornik 1 (BH Popis, 2013, s. 72-917). Bosna-Hersek'te "Makedon" olarak kayıtlı bu nüfus sayısına karşılık, aynı sayım verilerinin ana dilini belirten listelerinde Makedonca ibaresi yoktur.² Toplam Makedon nüfusunun ana dilleri Sırpça 168, Boşnakça 69, Sırphırvatça 27, Hırvatça 14, Arnavutça 4, Türkçe 3, Romca 1, Boşnakça-Hırvatça-Sırpça 1, diğer dil 449, belirsiz 2 olarak listelenmiştir (BH Popis, 2013, s. 956-959).

Ülkede tamamlanan son nüfus sayımına göre Bulgaristan'daki Makedon sayısı 1.654 şeklindedir (Prebroyavane 2011 T1 K2, s. 31, 179). Bulgaristan millî istatistik enstitüsü sonuç kitapçıklarında Makedon ve Makedonca nüfusuna dair toplam sayılar sunulmuştur. Bunun yanında, ayrıntılı bölge tablolarında etnisite belirtildiği durumda "diğerleri" (*oπpye*) kategorisinde kayıtlı oldukları düşünülebilir. Bulgaristan resmî verilerine göre Makedoncayı ana dili olarak belirten nüfus sayısı 1.404 kişidir (Prebroyavane, 2011 T1 K2, s. 183).

Hırvatistan'da son yapılan 2021 yılı nüfus sayımında 3.555 kişi Makedon olarak kayıtlıdır. Toplam nüfus ülke içinde çoktan aza dağılımı şu şekildedir: Rijeka 240, Pula 203, Split 145, Osijek 139, Novi Zagreb - istok 129, Novi Zagreb - zapad 110, Trešnjevka - jug 103, Trnje 98, Peščenica - Žitnjak 96, Sesvete 66, Zadar 63, Karlovac 62, Gornja Dubrava 58, Velika Gorica 57, Maksimir 54, Trešnjevka - sjever 54, Donji Grad 51, Šibenik 46, Sisak 43, Viškovo 43, Podsused - Vrapče 43, Poreč 42, Dubrovnik 42, Črnomerec 41, Stenjevec 41, Gornji Grad - Medveščak 37, Donja Dubrava 35, Samobor 29, Vukovar 28, Kaštela 28, Umag 27, Pazin 26, Rovinj 25, Zaprešić 23, Varaždin 23, Opatija 23, Beli Manastir 22, Bjelovar 21, Slavonski Brod 21, Dugo Selo 20, Čakovec 20, Virovitica 19, Pakrac 19, Crikvenica 17, Marčana 17, Jastrebarsko 16, Koprivnica 16, Čavle 16, Župa dubrovačka 16, Vinkovci 15, Podsljeme 15, Križevci 14, Kastav 14, Požega 14, Fažana 14, Funtana 14, Medulin 14, Petrinja 13, Bakar 12, Mali Lošinj 12, Bale 12, Ližnjan 12, Ivanić-Grad 11, Buzet 11, Kutina 10, Daruvar 10, Makarska 10, Supetar 10, Tar-Vabriga 10, Garešnica 9, Krk 9, Rab 9, Belišće 9, Ilok 9, Solin 9, Novigrad 9, Vodnjan 9, Vrsar 9, Ploče 9, Zabok 8, Matulji 8, Našice 8, Konavle 8, Sveta Nedelja 7, Brdovec 7, Novska 7, Ogulin 7, Nova Gradiška 7, Omiš 7, Labin 7, Prelog 7, Dubrava 6, Glina 6, Slatina 6, Pag 6, Đakovo 6, Bilje 6, Darda 6, Erdut 6, Marina 6, Nerežišća 6, Kaštelir-Labinci 6, Orehovica 6, Sveti Ivan Zelina 5, Rugvica 5, Novi Vinodolski 5, Klana 5, Otočac 5, Senj 5, Kutjevo 5, Čaglin 5, Vodice 5, Trpinja 5, Sinj 5, Stari Grad 5, Trogir 5, Brezovica 5, Krapina 4, Pregrada 4, Duga Resa 4, Josipdol 4, Đulovac 4, Malinska-Dubašnica 4, Plitvička Jezera 4, Orahovica 4, Galovac 4, Đurđenovac 4, Županja 4, Vis 4, Sveti Petar u Šumi 4, Metković 4, Pokupsko 3, Brckovljani 3, Klinča Sela 3, Krapinske Toplice 3, Kumrovec 3, Gvozd 3, Lekenik 3, Vojnić 3, Lepoglava 3, Ludbreg 3, Breznica 3, Legrad 3, Velika Pisanica 3, Čabar 3, Baška 3, Jelenje 3, Punat 3, Novalja 3, Vrhovine 3, Čačinci 3, Lukač 3, Sveti Filip i Jakov 3, Donji

² Sayım sonuçlarının ikinci kitabında (*Knjiga 2*) ana dili belirtilen "Tabela 4", "Tabela 6" ve "Tabela 6.1" adlı listelerde "Makedonca" (*Makedonski*) ibaresi yoktur.

Miholjac 3, Kneževi Vinogradi 3, Popovac 3, Knin 3, Skradin 3, Dugopolje 3, Podstrana 3, Šolta 3, Kršan 3, Pribislavec 3, Bistra 2, Oroslavje 2, Zlatar 2, Desinić 2, Hum na Sutli 2, Marija Bistrica 2, Sunja 2, Slunj 2, Plaški 2, Varaždinske Toplice 2, Petrijanec 2, Đurđevac 2, Rasinja 2, Virje 2, Grubišno Polje 2, Končanica 2, Delnice 2, Kraljevica 2, Lovran 2, Omišalj 2, Ravna Gora 2, Karlobag 2, Gradina 2, Pitomača 2, Suhopolje 2, Pleternica 2, Jakšić 2, Gornja Vrba 2, Biograd na Moru 2, Bibinje 2, Kali 2, Preko 2, Sukošan 2, Vir 2, Drenje 2, Ernestinovo 2, Magadenovac 2, Marijanci 2, Pirovac 2, Primošten 2, Rogoznica 2, Tisno 2, Kistanje 2, Nijemci 2, Baška Voda 2, Dugi Rat 2, Okrug 2, Otok 2, Raša 2, Svetvinčenat 2, Tinjan 2, Žminj 2, Korčula 2, Blato 2, Orebić 2, Donja Dubrava 2, Nedelišće 2, Vrbovec 1, Bedenica 1, Dubravica 1, Jakovlje 1, Krašić 1, Križ 1, Orle 1, Pušća 1, Stupnik 1, Donja Stubica 1, Bedekovčina 1, Đurmanec 1, Gornja Stubica 1, Konjščina 1, Mače 1, Radoboj 1, Sveti Križ Začretje 1, Veliko Trgovišće 1, Hrvatska Kostajnica 1, Jasenovac 1, Topusko 1, Barilović 1, Netretić 1, Gornji Kneginec 1, Jalžabet 1, Maruševac 1, Sračinec 1, Sveti Ilija 1, Trnovec Bartolovečki 1, Veliki Bukovec 1, Drnje 1, Koprivnički Ivanec 1, Novigrad Podravski 1, Berek 1, Hercegovac 1, Šandrovac 1, Veliki Grđevac 1, Veliko Trojstvo 1, Cres 1, Vrbovsko 1, Fužine 1, Mošćenička Draga 1, Gospić 1, Brinje 1, Mikleuš 1, Nova Bukovica 1, Brestovac 1, Bebrina 1, Bukovlje 1, Cernik 1, Garčin 1, Okučani 1, Oprisavci 1, Sikirevci 1, Staro Petrovo Selo 1, Vrpolje 1, Obrovac 1, Kolan 1, Kukljica 1, Pakoštane 1, Polača 1, Posedarje 1, Privlaka 1, Sali 1, Starigrad 1, Vrsi 1, Valpovo 1, Antunovac 1, Čeminac 1, Čepin 1, Levanjska Varoš 1, Semeljci 1, Vladislavci 1, Murter-Kornati 1, Otok 1, Babina Greda 1, Lovas 1, Stari Jankovci 1, Tordinci 1, Tovarnik 1, Hvar 1, Imotski 1, Komiza 1, Bol 1, Dicmo 1, Gradac 1, Jelsa 1, Klis 1, Runovići 1, Seget 1, Selca 1, Sućuraj 1, Buje 1, Brtonigla 1, Grožnjan 1, Kanfanar 1, Pićan 1, Sveta Nedelja 1, Dubrovačko primorje 1, Lumbarda 1, Slivno 1, Vela Luka 1, Donji Vidovec 1, Kotoriba 1, Mala Subotica 1, Selnica 1, Strahoninec 1, Sveti Juraj na Bregu 1, Šenkovec 1 (HR Popis 2021, Tab. 1). Hırvatistan'daki son sayımda ana dili Makedonca olanların sayısı 3.334 şeklindedir. (HR Popis 2021, Tab. 4).

Karadağ'da yapılan son nüfus sayımına göre ülkedeki toplam Makedon sayısı 900 şeklindedir. Toplam nüfusun Karadağ'daki dağılımı çoktan aza şöyledir: Podgoriça (*Podgorica*) 350, Hersek Novi (*Herceg Novi*) 95, Bar 87, Budva 69, Nikşiç (*Nikšić*) 68, Kotor 54, Tivat 48, Danilovgrad 32, Berane 26, Çetine (*Cetinje*) 20, Ülkün (*Ulcinj*) 16, Akova (*Bijelo Polje*) 14, Taşlıca (*Pljevlja*) 9, Kolaşin (*Kolašin*) 5, Moykovaç (*Mojkovac*) 3, Andriyeviça (*Andrijevica*) 2, Rojay (*Rožaje*) 1, Şavnik (*Šavnik*) 1 (KR Popis 2011, s. 7). Karadağ'da ana dili Makedonca olanların sayısı 529 olarak kayıtlıdır (KR Popis, 2011, s. 10).

Romanya'da son nüfus sayımı bu yıl (2022) yürütülmüştür. Süreci devam eden bu nüfus sayımının sonuçları henüz açıklanmamıştır. Anılan sayımdan önceki son sayım 2011 yılına aittir. 2011 yılı sayım sonuçlarına göre Romanya'da Makedon sayısı 1.264'tür. Genel nüfusun Romanya illerine çoktan aza doğru dağılımı şu şekildedir:³ Köstence (*Constanța*) 503, Bükreş Belediyesi (*Municipiul București*) 278, Dolj 134, Ilfov 64, Tulça (*Tulcea*) 59, Timiş 45, İbrail (*Braïila*) 35, Călărași 32, Ialomița 28, Braşov 9, Hunedoara 8, Yaş (*Iași*) 7, Cluj 6, Galați 6, Caras-Severin 6, Argeş 5, Prahova 5, Bacău 4, Olt 4, Buzău 3, Vâlcea 3, Bihor, Bistrița-Năsăud, Satu Mare, Covasna, Mureş, Sibiu, Suceava, Vaslui, Vrancea, Dâmbovița, Yergöğü (*Giurgiu*), Arad, (Recensământul, 2011, t2). Aynı sayım raporlarından birinde ana dili Makedonca olan nüfus 769 olarak kayıtlanmıştır. Bu sayı ülkedeki Makedon sayısından düşüktür (Recensământul, 2011, t6).

³ Resmî sayıların verildiği listede 3'ün altındaki yerler için yıldız işareti (*) kullanılmıştır. Bu da 1 veya 2 kişi demektir. Tam sayı belli olmayan bu yıldızlı yerler için yukarıda sadece il adı anılmış, sayı verilememiştir.

Sırbistan'da 2022 yılı nüfus sayımının sonuçları henüz açıklanmamıştır. Bundan önceki nüfus sayımı 2011 yılında yapılmıştır. 2011 sayımına göre Sırbistan'da Makedon nüfus sayısı 22.755 olarak kayıtlanmıştır. Toplam nüfus sayısı Sırbistan'da şöyle bir dağılım gösterir: Belgrad yerleşimi (*Naselje Beograd*) 5545, Pançova-şehir (*Pančevo-grad*) 4558, Yeni Belgrad (*Novi Beograd*) 1.221, Plandište (*Plandište*) 1.042, Novi Sad 1015, Belgrad-Palilula 953, Belgrad-Çukariça (*Čukarica*) 794, Belgrad-Voždovac 727, Belgrad-Zvezdara 723, Niş yerleşimi (*Naselje Niš*) 685, Belgrad-Zemun 557, Belgrad-Rakoviça (*Rakovica*) 536, Subotiça-şehir (*Subotica-grad*) 482, Vırşaç (*Vršac*) 472, Bor 429, Zrenyanin-şehir (*Zrenjanin-grad*) 412, Niş-Mediyana (*Niš-Medijana*) 406, Belgrad-Hisarlık (*Grocka*) 374, Kragujevaç-şehir (*Kragujevac-grad*) 297, Leskofça-şehir (*Leskovac-grad*) 291, Semendire-şehir (*Smederevo-grad*) 291, Vranje (*Vranje*) 240, Kraljevo-grad 224, Belgrad-Stari Grad 203, Alacahisar-şehir (*Kruševac-grad*) 200, Belgrad-Savski Venac 191, Niş-Palilula 191, Stara Pazova 179, Belgrad-Vračar (*Vračar*) 176, Sombor-şehir 171, Ruma 153, Vrbas 149, Zajeçar-şehir (*Zaječar-grad*) 148, Belgrad-Obrenovaç (*Obrenovac*) 138, Kula 138, Niş-Panteley (*Pantelej*) 133, Kovin 128, Kikinda 126, Sremska Mitroviça-şehir (*Sremska Mitrovica-grad*) 126, Pasarofça (*Požarevac*) 123, Alibunar 115, Smederevska Palanka 115, Çaçak-şehir (*Čačak-grad*) 112, Aleksinaç (*Aleksinac*) 98, Aktabya (*Bela Crkva*) 97, Petrovaradin 96, Belgrad-Surçin (*Surčin*) 95, Belgrad- Mladenoça (*Mladenovac*) 94, Belgrad-Barayevo (*Barajevo*) 85, Valyeva-şehir (*Valjevo-grad*) 80, Böğürdelen-şehir (*Šabac-grad*) 80, Yagodina-şehir (*Jagodina-grad*) 78, Niş-Crveni Krst 77, Kovaçiça (*Kovačica*) 74, Ürgüp (*Prokuplje*) 74 Negotin 73, İndija 71, Paraçin (*Paraćin*) 71, Şehirköy (*Pirot*) 67, Belgrad-Lazarevac 66, Opovo 62, Arancelovaç (*Arandelovac*) 60, Köprü (*Ćuprija*) 59, Madenipek (Majdanpek) 56, Titel 53, Baçka Palanka (*Bačka Palanka*) 51, Beçe (*Bečej*) 49, Gornji Milanovac 49, Trstenik 48, Ujiçe-şehir (*Užice-grad*) 47, Petrovac na Mlavi 47, Buyanofça (*Bujanovac*) 47, Odžaci 46, Kostolac 45, Velika Plana 43, Yeni Beçe (*Novi Bečej*) 42, Fethislam (*Kladovo*) 42, Knjaževac 42, Apatin 39, Baçka Topola (*Bačka Topola*) 39, Seçanj 39, Dimitrovgrad 38, Bosilegrad 38, Belgrad-Sopot 37, Lozniça-şehir (*Loznica-grad*) 34, Beoçin 33, Peçinci 33, Vrnjačka Banja 33, Žabalj 31, Surdulica 31, Temerin 28, Srbobran 27, Senta 27, Batoçina 27, Trgovište 27, Šid 26, Sremski Karlovci 25, Sokobanja 25, Vlasotince 23, Vladiçin Han 23, Svilajnac 22, Novi Kneževac 21, Despotovac 21, Čičevac 21, Raška (*Raška*) 21, Čoka 20, Mali Idoş 20, Nova Crnja 20, Pojega (*Požega*) 20, Varvarin 20, Veliko Gradište 20, Boljevac 19, Irig 18, Ub 18, Topola 18, Doljevac 17, Lebane 16, Niş-Niška Banja 16, Baç 15, Vranjska Banja 15, Malo Crniçe 14, Preşova (*Preševo*) 14, Bajina Bašta 13, Lajkovac 13, Ivanjica 13, Kučevo 13, Medveđa 13, Baçki Petrovac 12, Bogatić 11, Žabari 11, Ražanj 11, Žitorađa 11, Ljubovija 10, Aleksandrovac 10, Bojnik 10, Merošina 10, Arilje 9, Priboy (*Priboj*) 9, Luçani 9, Žitište 8, Ljig 8, Rekovac 8, Svrljig 8, Akpalanka (*Bela Palanka*) 8, Čajetina 7, Mionica 7, Oseçina 7, Vladimirci 7, Yeni Pazar-şehir (*Novi Pazar-grad*) 7, Lapovo 7, Raça 7, Güvercinlik (*Golubac*) 7, Blace 6, Kurşunlu (*Kuršumlja*) 6, Knić 5, Babušnica 5, Kanjiža 4, Kosjerić 4, Mali Zvornik 4, Tutin 4, Yeni Varoş (*Nova Varoš*) 3, Prepol (*Prijepolje*) 3, Seniçe (*Sjenica*) 3, Koceljeva 3, Gađin Han 3, Brus 2, Žagubica 2, Krupanj 1, Crna Trava 1, (CP Попис 2011 K1, s. 24-88). 2011 sayımının yayınlarından dördüncü kitapta Sırbistan'da ana dili Makedonca olan kişi sayısı 12.706 olarak verilmiştir (CP Попис, 2011 K4, s. 16).

Slovenya'da etnik aidiyet bilgileri veren son nüfus sayımında Makedon nüfusu 3.972 olarak belirtilmiştir (Statistične Informacije 92, s. 4). Slovenya'da ana dili Makedonca olan toplam kişi sayısı ise 4.760 olarak kayıtlıdır. Resmî sayım yayınında ana dili Makedonca olanların ülkedeki dağılımı ayrıntılı olarak verilmiştir. Daha kalabalıktan seyreğe doğru dağılımı şu şekildedir: Ljubljana 1183, Kranj 447, Jesenice 353, Maribor 317, Koper 227, Nova Gorica 149, Kamnik 133, Celje 125, Izola 124, Skofja Loka 83, Sezana 70, Piran 64, Domžale 63, Medvode 58, Postojna 57, Novo mesto 55, Radovljica 51, Trzič 48,

Sempeter - Vrtojba 42, Velenje 41, Ajdovščina 40, Kobarid 33, Tolmin 33, Crnomelj 31, Divača 31, Vrhnika 29, Hrpelje - Kozina 26, Ilirska Bistrica 26, Ptuj 26, Sencur 26, Brežice 25, Cerknica 20, Ribnica 19, Bled 19, Rogaska Slatina 19, Ravne na Koroškem 18, Kočevje 17, Vuzenica 17, Krško 16, Miren - Kostanjevica 16, Trbovlje 16, Litija 15, Slovenska Bistrica 15, Grosuplje 14, Ig 14, Komenda 14, Kranjska Gora 14, Brezovica 13, Hoče - Slivnica 13, Kanal 13, Bohinj 12, Murska Sobota 12, Lukovica 11, Mengeš 11, Slovenske Konjice 11, Sošanj 11, Zelezniki 11, Metlika 10, Preddvor 10, Rače-Fram 10, Ruše 10, Sentjur pri Celju 10, Zalec 10, Logatec 9, Naklo 9, Sevnica 9, Vransko 9, Zagorje ob Savi 9, Bovec 8, Dravograd 8, Gorenja vas - Poljane 8, Moravske Toplice 8, Trzin 8, Veržej 8, Vipava 8, Gornja Radgona 7, Idrija 7, Slovenj Gradec 7, Skofljica 7, Duplek 6, Miklavž na Dravskem polju 6, Smarje pri Jelsah 6, Store 6, Brda 5, Dol pri Ljubljani 5, Lendava 5, Mezica 5, Ormož 5, Pesnica 5, Polzela 5, Prevalje 5, Radenci 5, Starše 5, Sentilj 5, Žirovnica 5, Tabor 4, Dobrova - Polhov Gradec 4, Ivančna Gorica 4, Kungota 4, Borovnica 3, Cerklje na Gorenjskem 3, Dobrepolje 3, Lenart 3, Moravče 3, Podvelka 3, Vojnik 3, Benedikt, Bistrica ob Sotli, Bloke, Cerklje, Cerkljenjak, Crenšovci, Crna na Koroškem, Dobrna, Dolenjske Toplice, Horjul, Hrastrnik, Jezersko, Komen, Kostel, Laško, Ljubno, Ljutomer, Loška dolina, Lovrenc na Pohorju, Majšperk, Mirna Peč, Oplotnica, Pivka, Podčetrtek, Prebold, Radeče, Radlje ob Dravi, Rogatec, Selnica ob Dravi, Semič, Skočjan, Smartno ob Paki, Tišina, Velike Lašče, Vitanje, Vodice, Zuzemberk (Statistične Informacije, 93, s. 28-30).

Tarihî ve coğrafi Makedonya bölgesinin Ege kesimini Yunanistan oluşturur. Yunanistan sınırlarında yer alan Selanik Körfezi kuzeyi ve çevresinde uzanan bu bölgede Makedon nüfusu da yaşamaktadır. Makedoncanın ağız coğrafyasının güney kesimi Arnavutluk-Yunanistan sınırından doğuda Trakya'ya kadar belirtilmiştir (Видоески, 1998; Лингвистички атлас). Gramos-Karaferye-Selanik hattında Makedonca sözler işitilebilirken, Selanik'ten doğuya doğru Slav dil araştırmalarında arkaik diyalektler olarak bilinen Suho ve Visoka köylerinin de bulunduğu dil sahası yer alır (Видоески, 1998, s. 9). Ülkede uzun yıllar boyunca Makedonca yasaklanmıştır. 1980'lerde resmî yasak kalkmış ancak, Makedonca henüz tanınmamıştır (Усикова, 2017, s. 116). Yunanistan'da nüfus sayımı yayınlarında Makedon nüfusuna dair bilgi yoktur. Konu Yunanistan'da siyasi bir mesele olduğu için ülkedeki Makedon nüfusa dair bilgiler tarafların amacına uygun şekilde subjektiflik içerebilmiştir. 1990'lara ait alıntılanan verilere göre Yunanistan'da 10.000 ila 300.000 (Hill, 1999, s. 18-19) arasında bir Makedon nüfusundan söz edilmiştir.

Bütün bu nüfus rakamları, ilgili ülkede tam sonuçları açıklanan son sayımlara aittir. Resmî sayıma çeşitli sebeplerle yansımaya uğramayan nüfus varlığı ayrıca düşünülp tartışılabilir. Bu çalışmada Makedoncanın coğrafyası ve Makedon nüfusu için resmî nüfus verileri kullanılmıştır.

Balkan topraklarında Makedon nüfusunun daha eski olduğu kesim bugün Kuzey Makedonya, Arnavutluk, Bulgaristan ve Yunanistan devletlerinin bazı parçalarını oluşturur. İlgili alan ülkelere göre farklı oranlara sahiptir; Arnavutluk'un batı ve güneydoğusunda sınırlı bir hat, Bulgaristan'ın güneybatısında bazı yerler, Yunanistan'ın kuzeyinin bir kısmı. Anılan coğrafya dışında bugün resmî rakamlarla toplamda yaklaşık otuz iki bin kişilik nüfus eski Yugoslavya'nın muhtelif özerk cumhuriyetlerinde yaşamaktadır. Toplamın yirmi üç bin kadarı Sırbistan'dadır. O zamanki Yugoslavya çatısı içinde diğer milletlerde olduğu gibi, Makedonlarda da ticaret, eğitim, evlilik, meslek gibi birçok sebeple diğer özerk cumhuriyete yerleşenlerin olması doğaldır.

Eski Yugoslavya dışında Romanya'daki Makedon varlığında Yunanistan'dan gelenler de vardır. 1946-1949 yılları arasında Yunanistan'da siyasi istikrarsızlık yaratan bir

iç savaş yaşanmıştır. Yunanistan İç Savaşı sırasında Yunanistan Komünist Partisi'nin askerî gücü olarak Yunanistan Demokratik Ordusu kurulmuştur. Bu ordu, komşu Yugoslavya, Bulgaristan ve Arnavutluk'un rejimleri tarafından sağlanan lojistik ve diğer desteklerden yararlanmıştı. 1949 yılında Demokratik Ordu bünyesinin yüzde kırk kadarının Makedonlardan oluştuğu belirtilmiştir. Bu da onu Makedonların kendi kaderini tayin hakkını savunmaya itmiştir. Birkaç yıllık mücadele sonunda Demokratik Ordu iç savaşta kaybetmiştir (Clogg, 2002, s. 139, 141). 1946-1949 yıllarında Yunanistan'da yaşanan iç savaştan kaçan mültecilerden Romanya'ya yerleşenler bugünkü Makedon nüfusunun kaynağının bir kısmını oluşturmuştur. Daha önceki yüzyıllarda da Romanya taraflarına Makedon göçleri olmuştur (Pârlea-Otovescu, 2022, s. 70).

Resmiyet

En büyük nüfus oranıyla konuşulduğu ülke Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde Makedonca resmî dildir. Kuzey Makedonya Cumhuriyeti anayasasının 7. maddesinde Kiril esaslı alfabetiyle Makedoncanın resmiyeti belirtilmiştir. Anayasadaki ilgili maddenin⁴ Türkçesi şu şekildedir:

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti topraklarının tamamında ve uluslararası ilişkilerinde Makedonca ve onun Kiril alfabeti resmî dildir.

Vatandaşların en az % 20'sinin konuştuğu diğer dil ve onun alfabeti de bu madde ile belirlendiği üzere resmî dildir.

Makedonca dışında bir resmî dil konuşan vatandaşların kişisel belgeleri, Makedonca ve onun alfabetinde verildiği gibi, yasaya uygun olarak o dil ve onun alfabetinde de düzenlenir.

Vatandaşlarının en az % 20'sinin Makedonca dışında bir resmî dil konuştuğu yerel öz yönetim birimlerinde yaşayan bir vatandaş, bakanlıkların bölgesel birimleriyle iletişimde resmî dillerden herhangi birini ve onun alfabetini kullanabilir. Yerel öz yönetim birimlerinden sorumlu bölgesel birimler, Makedonca ve onun Kiril alfabetinin yanı sıra vatandaşın kullandığı resmî dil ve alfabede de yanıt verir. Bakanlıklarla iletişimde her vatandaş, resmî dillerden birini ve onun alfabetini kullanabilir, bakanlıklar ise Makedonca ve onun Kiril alfabetinin yanı sıra vatandaşın kullandığı resmî dil ve alfabede de yanıt verir.

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti devlet organlarında, Makedonca dışında bir resmî dil yasaya uygun olarak kullanılabilir.

Yerel öz yönetim birimlerinde, Makedonca ve onun Kiril alfabetinin yanında, vatandaşların en az % 20'sinin kullandığı dil ve alfabe resmî dildir. Yerel öz yönetim birimlerinde vatandaşların % 20'sinden daha azının konuştuğu dillerin ve alfabelerin kullanımına yerel öz yönetim birimlerinin organları karar verir (Kuzey Makedonya Anayasası, "Член 7").

Bosna-Hersek, 2005 yılında imzaladığı ve 2010 yılında onadığı 148 numaralı Bölge veya Azınlık Dilleri İçin Avrupa Şartı (*European Charter for Regional or Minority Languages, ETS No. 148*) adlı antlaşma kapsamında diğer bazı dillerle beraber Makedonca'yı da kabul etmiştir (ETS No. 148; ETS No. 148 BOS).

⁴ Anayasasının bu maddesi 16 Kasım 2001 tarihinde meclisçe değiştirilip kabul edilmiştir. Değiştirilen maddede ülke adı "Makedonya Cumhuriyeti" olarak yazılmıştır. Ancak, 11 Ocak 2019 tarihli meclis oturumunda ülke adı "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" olarak değiştirilmiştir. İlgili değişikliğin uygulaması gereği burada da ülke adı 2019 değişikliğine göre yazılmıştır.

Romanya, 1995 yılında imzaladığı ve 2008 yılında onadığı 148 numaralı Bölge veya Azınlık Dilleri İçin Avrupa Şartı (*European Charter for Regional or Minority Languages, ETS No. 148*) adlı antlaşma kapsamında diğer bazı dillerle beraber Makedoncayı da kabul etmiştir (ETS No. 148; ETS No. 148 ROM).

Arnavutluk'ta Prespa Gölü etrafında Görice iline bağlı Pustec belediyesinde Makedonca bölgesel resmî dildir (Pustec info; Усикова, 2017, s. 116).

Sırbistan'daki belediyelerden Romanya sınırında yer alan Plandişte'de Makedonca, (Sırpça, Macarca, Rumence ve Slovakça ile beraber) bütün devlet kurumlarında eşit statüdedir (О Пландишту). Tuna kıyısında buraya yakın bulunan Paçova'da ise belediye internet sitesinin dillerinde Makedoncaya da yer verilmiştir (Панчево).

Sonuç

Tarihte ve bugün geniş bir yaşam alanına sahip Türkçenin Balkan coğrafyasındaki komşularından biri Makedoncadır. Balkanlar içinde Türkçe ile Makedoncanın etkileşimde olduğu, beraber yaşadığı bir saha vardır. Makedonların ana dili olan Makedonca, Slav dillerinin güney kısmının doğu kolunda yer alır.

Otuz bir harfe sahip Kiril alfabesiyle yazılan Makedoncanın dil coğrafyasında Balkanlar yer alır. En büyük nüfus tarafından konuşulduğu ülke Kuzey Makedonya'dır. Bu devlet dışında Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Karadağ, Romanya, Sırbistan, Slovenya ve Yunanistan'da Makedon dilinin konuşurları vardır.

Resmî nüfus sayımı sonuçlarına göre Makedon nüfusu Kuzey Makedonya'da 1.073.299 (2021)⁵ kişiyle dünyadaki en büyük Makedonca konuşan nüfusu oluşturur. Ülke çapında resmî dil statüsüne sahip olduğu Kuzey Makedonya sonrasında Makedon nüfusunun çoktan aza doğru dağılımı şu şekildedir: Sırbistan'da 22.755 (2011), Arnavutluk'ta 5.512 (2011), Slovenya'da 3.972 (2002), Hırvatistan'da 3.555 (2021), Bulgaristan'da 1.654 (2011), Romanya'da 1.264 (2011), Karadağ'da 900 (2011), Bosna-Hersek'te 738 (2013). Yunanistan'daki Makedon nüfusu resmî olarak belirtilmemiştir.

Kuzey Makedonya'daki milyonluk nüfustan sonraki en büyük Makedon nüfusu Sırbistan'da yaşamaktadır. Bu ülkelerin ardından altı binden az nüfus rakamları görülür. Makedoncanın Kuzey Makedonya, Sırbistan, Arnavutluk, Slovenya, Hırvatistan, Bulgaristan, Romanya, Karadağ ve Bosna-Hersek şeklinde sıralanabilen coğrafyasında mevcut sayımlara göre toplam nüfusu 1.113.649 şeklindedir. Anılan yerler içinden Makedoncanın asıl dil sahasında Kuzey Makedonya, Arnavutluk, Bulgaristan ve Yunanistan devletlerinin bazı bölümlerinin yer aldığı söylenebilir. Romanya haricinde Makedon nüfusuna sahip diğer ülkeler eskiden Yugoslavya çatısında bulunmuşlardır. Aynı devlet içinde diğer milletlerde olduğu gibi, Makedonlarda da çeşitli sebeplerle diğer özerk cumhuriyete yerleşenlerin olması doğaldır. Bu coğrafi saha dışında, yakın yıllarda yapılan göçlerle bugün Avustralya, Almanya, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri gibi çeşitli ülkelerde de Makedon nüfusu yaşamaktadır.

Makedoncanın ülke çapında resmî dil olduğu devlet Kuzey Makedonya'dır. Bosna-Hersek ve Romanya'da 148 numaralı Bölge veya Azınlık Dilleri İçin Avrupa Şartı (*European Charter for Regional or Minority Languages, ETS No. 148*) antlaşmasına bağlı olarak Makedonca da bazı dillerle beraber kapsama alınmıştır. Arnavutluk'ta Prespa Gölü kıyısındaki Pustec'in belediye sınırlarında Makedoncanın da resmîyeti vardır.

⁵ Nüfus sayısının yanındaki parantez içinde sayım yılı belirtilmiştir.

Sırbistan'da Plandište belediye sınırları kapsamında Makedoncaya da eşit statü tanınmıştır.

Balkan topraklarında Makedonca ile Türkçenin yukarıda anlatılan etkileşim sahasında Türk dilinin yazı dili ve ağız olmak üzere iki düzeyde varlığı bulunur. Burası Türkiye Türkçesinin tarihten bugüne edebiyat, sanat, resmiyet gibi bütün yönleriyle yaşadığı bir yazı dili kesimidir. XXI. yüzyılda resmî olarak kullanımının yanında her çeşit yazışma ve kültürel yaratıcılıkta bir edebî dil yönü söz konusudur. Ağız düzeyinde bakıldığında da Makedoncanın asıl dil sahasının tamamı Türkiye Türkçesinin "Rumeli" ana ağız bölgesinde yer alır. Rumeli bölgesi içinde Batı Rumeli ve Doğu Rumeli olarak yaygınlıkla belirtilen alt sahalardan her ikisinde de Makedonca ile kesişim yerleri vardır.

Kaynakça

- BH Popis, 2013: (2019). *Popis stanovništva, Domaćinstava i Stanova u Bosni i Hercegovini: Etnička/nacionalna Pripadnost, Vjeroispovjest i Maternji Jezik*. Sarajevo: Agencija za Statistiku Bosne i Hercegovine.
- Censusi 2011: (2012). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore)*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Berat: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Berat*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Dibër: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Dibër*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Durrës: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Durrës*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Elbasan: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Elbasan*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Fier: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Fier*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Korçë: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Korçë*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Kukës: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Kukës*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Lezhë: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Lezhë*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Censusi 2011 Shkodër: (2013). *Shqipëri, Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011: Pjesa 1 (Rezultatet Kryesore) Shkodër*. Tiranë: Republika e Shqipërisë, Instituti i Statistikës.
- Clogg, R. (2002). *Catastrophe and Occupation and Their Consequences 1923-49. A Concise History of Greece (Second Edition)*. Cambridge: Cambridge University Press, 98-141.
- ETS No. 148: *Chart of signatures and ratifications of Treaty 148*. Council of Europe. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treaty=148>, [Erişim tarihi: 20.11.2022].
- ETS No. 148 BOS: *Reservations and Declarations for Treaty No.148 - European Charter for Regional or Minority Languages (ETS No. 148)*. State or International Organisation: Bosnia and Herzegovina. Council of Europe.

- <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=declarations-by-treaty&numSte=148&codeNature=1&codePays=BOS>, [Erişim tarihi: 20.11.2022].
- ETS No. 148 ROM: *Reservations and Declarations for Treaty No.148 - European Charter for Regional or Minority Languages (ETS No. 148)*. Council of Europe. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=declarations-by-treaty&numSte=148&codeNature=1&codePays=ROM>, [Erişim tarihi: 20.11.2022].
- Hill, P. (1999). Macedonians in Greece and Albania: A Comparative Study of Recent Developments. *Nationalities Papers*. 27(1), 17-30.
- HR Popis 2021: *Popis Stanovništva, Kućanstava i Stanova 2021. – Stanovništvo Po Gradovima/Općinama*. Državni zavod za statistiku. (<https://popis2021.hr>)
- ISO 639 Language Codes. <https://www.iso.org/iso-639-language-codes.html>, http://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/code_list.php, [Erişim tarihi: 20.11.2022].
- KR Popis 2011: (2011). *Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011. godine: Stanovništvo Crne Gore prema polu, tipu naselja, nacionalnoj, odnosno etničkoj pripadnosti, vjeroispovijesti i maternjem jeziku po opštinama u Crnoj Gori*. Podgorica: Zavod za Statistiku Crne Gore.
- Kuzey Makedonya Anayasası (1991). *Устав на Република Северна Македонија*.
- Municipality of Shtip (2022). *Municipalities and settlements - Municipality of Shtip*. Republic of North Macedonia, State Statistical Office. https://www.stat.gov.mk/Opstininm_en.aspx?mbop=2283, [Erişim tarihi: 24.11.2022].
- Pârlea, A. ve Otovescu, D. (2022). The Current Situation of Macedonians in Romania. *Revista Universitară de Sociologie*, (1/2022), 67-73.
- Prebroyavane 2011 T1 K2: (2012). *Преброяване на Населението и Жилищния Фонд През 2011 Година: Том 1. Население, Книга 2. Демографски и Социални Характеристики*. София: Република България, Национален Статистически Институт.
- Pustec info: (2022). *Pustec info: Нурја. Bashkia Pustec* <https://www.bashkiapustec.gov.al/pustec-info/>, [Erişim tarihi: 20.11.2022].
- Recensământul 2011: *Recensământul Populației și Locuințelor - Volumul II: Populația Stabilă (Rezidentă) – Structura Etnică și Confesională*. Institutul Național de Statistică. <https://www.recensamantromania.ro/rpl-2011/rezultate-2011/>, [Erişim tarihi: 20.11.2022].
- Statistične Informacije 92 (2003). *Statistične Informacije, št. 92/2003 (5. Prebivalstvo: Popis Prebivalstva, Gospodinjstev in Stanovanj, Slovenija, 31. Marca 2002)*. Statistični Urad Republike Slovenije.
- Видоески, Б. (1998). *Дијалектите на македонскиот јазик (том 1)*. Скопје: Македонска академија на науките и уметности.
- Конески, Б. (2021). *Грамматика на македонскиот литературен јазик*. приредиле Елена Петроска, Станислава-Сташа Тофоска; соработник Бобан Карапејовски, Скопје: Македонска академија на науките и уметностите.
- Лингвистички атлас: (2020). *Лингвистички атлас на македонските дијалекти (Според материјалите на општословенскиот лингвистички атлас – ОЛА)*. [уредник Марјан Марковиќ]. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите.

- МК Попис 2021: (2022). *Вкупно резидентно население, домаќинства и станови во Република Северна Македонија, попис 2021* [уредник Тајјана Ѓорѓиевска]. Скопје: Република Северна Македонија, Државен завод за статистика.
- О Пландишту (2022). *О ПЛАНДИШТУ*. Општина Пландиште <https://plandiste-opstina.rs/o-plandistu/>, [Erişim tarihi: 20.11.2022].
- Панчево: ПАНЧЕВО – Град на можности. Градот Панчево. <http://www.pancevo.rs/mk/>, [Erişim tarihi: 20.11.2022].
- СР Попис 2011 К1 (2012). *Попис становништва, домаќинстава и станова 2011. у Републици Србији (Књига 1: Национална припадност)*. Београд: Република Србија, Републички завод за статистику.
- СР Попис 2011 К4 (2013). *Попис становништва, домаќинстава и станова 2011. у Републици Србији (Књига 4: Вероисповест, матерњи језик и национална припадност)*. Београд: Република Србија, Републички завод за статистику.
- Усикова, Р. П. (2017). *Македонски јазик. Јазики мира: Славјански јазики* (изд. 2-е, испр. и доп.). Санкт-Петербург: Росийская Академия Наук, Институт Јазыкознания, 114-151.